

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Op ravn i št v o, na katero naj se blagovoiijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Vabilo na naročbo.

Ker se koncem tega meseca pričinja novo četrtletje oziroma poluletje, uljudno vabimo vse p. n. gg. naročnike, katerim naročnina poteka, da jo precej ponove.

Ravno tako priporočamo naš list razširjevati vsem slovenskim narodnjakom.

„Slov. Narod“ velja za avstro-ogerske dežele:

za celo leto 10 gl. — kr.

za pol leta 5 „ — „

za četrt leta 2 „ 60 „

Uredništvo in administracija „Slov. Naroda“.

Za nekatere koncesije mir?

Naš članek o direktnih volitvah v št. 68 so v večjih ali manjih, bolj ali menj skrčenih izvadkih prinesli večji dunajski časopisi. Stara „Presse“ je šla in na konec našega dokaza, da tudi z direktnimi volitvami Nemci ne mogò v Avstriji narediti računski paradokson, da „je dvakrat dve pet“ — postavila to-le svojo ustavoverno učenost o naših razmerah: „Zdi se nam, piše „Presse“, da je Slovincem zveza s Čehi samo škodo donášala; to vedo narodni slovenski voditelji najboljše in videti je, da so sklenili z Nemci mir skleniti in se zadovoljiti z nekaterimi koncesijami.“ — Mi smo to v „Pr.“ brali, a kot neumno kombinacijo na stran vrgli. Zdaj pa nam dojde v roke organ vlade na Kranjskem, c. kr. „Laibacher Zeitung“ in tu najdemo „Pr.“ kombinacijo na odličnem mestu ponatisneno.

Vemo, da se taki provincijalno-vladni časopisi kakor je „L. Z.“ uredujejo samo s škarjami t. j. urednik si nareže iz drugih novin glasov in poročil in jih k večjemu s kakim, eno vrsto dolgim uvodom zveže predno jih v tisek izroči. Ali vendar mož ne sme mežèč rezati, kar bi bilo, temuč ukazano mu od otcov c. kr. birokratov, paziti skrbno, da samo tacega blaga nareže, ki je vladi po volji in po čudi. Dakle tudi patronom „L. Z.“ c. kr.

vladnim možem na Kranjskem „se za“ pla mislijo naši voditelji za „nekatero koncesijo mir skleniti z Nemci“ t. j. z zdanjo vlado? Da se Slovenci hočejo ločiti od Čehov?

Ako slavno vlado, in njene nemške birokrate pri nas, ta vera tolaži, sosebno pak, ako bodo v tej veri počeli nas že zdaj takoj s „koncesijami“ obsipati in nam slovenska tla utrjevati, naj jo imajo, naj se jim „zdi“ v božjem imenu, kar si bodi. Vendar jih nečemo v upanji pustiti, da bi se ona vera kedaj izpolnila. Slovenski voditelji prvič ne mislijo za nekatere koncesije našega programa prodati in pruskega vzeti, katerega slavna vlada ima. In — vzemimo — da bi bil kje kak voditelj, ki bi to nameraval, kar se „Pressi“ in ljubljanski vladni stranki zdi. Tak voditelj bi tačas nehal „voditelj“ biti, ko bi „nekatero koncesijo dobil.“ Kljun zdaj „vodi“ na Švajcarskem sam svoj trebuh, Črne, tudi eden voditeljev ki je koncesij iskal, „vodil“ je na Goriškem tako, da je narod križ črez-nj storil. In tako bi se godilo vsakemu lakomnemu „nekaterih koncesij“. V manjših stvareh so pri nas lahko navskrižnosti, v manjših stvareh se mogò zgoditi neodbrive reči: a narod in njegova inteligencija je že tako daleč, da z narodovim mnenjem ne more razpolagati nikdo, kdor ne stoji na slovanskem stališči.

Iz tega narodnega stališča, moremo se pa smijati, če si ustavovorni vladni ljudje kako upajo udati se svojemu „zdenju“, da bomo spoznali „škodljivost“ zveze s Čehi, in nadejati se, da se bomo prepričali kako se moramo dati Nemcem na sree pritisniti, katero hlepeč po Berlinu in Adriji Slovence res ljubi — do smrti.

Čut da smo Slovani, torej v politični borbi ne osamljeni, nas je baš še le okrepil, da smo se otresli tistega boječega servilizma, kateri je nemško roko poljubljaj, ki ga je tepla. Dobro tudi ve vsak, da „izdajalstvo se rado ima a izdajalec se zaničuje.“ Nemojte si torej glav beliti, kedaj bomo spoznali „škodljivost“ zveze s Čehi, z brati po rodu, da se vam Nemcem, svojim smrtnim sovražnikom, v naročaj vržemo. Protivno, od slej čemo začeti delati in ne nehati, da bode po-

litika Slovencev, kakor je bistvu, tudi v načinu enaka.

Dopisi.

Iz Gorice 23. junija. [Izv. dop.] (Odpoved g. Stresa. Vlada in višje duhovenstvo.) Goriški „tudi“-narodnjaki in prvaki bodočega kavsa so bili v veliki zadregi zarad uredništva „Glasa“. Povod k temu je bil „Vaterlandov“ dopis „od levega brega Soče“, ki je tudi v njih taboru velik nemir zbudil; bali so se za vrlega (kakoršnega se je res v odločnem trenutku pokazal) gosp. Stresa. Ta njih strah nij bil prazen; g. Stres se je, kakor nam „Soča“ poroča, že 13. t. m. uredništvu in vsacemu sodelovanju „Glasa“ odpovedal. Gotovo je moral prav tehtne uzroke za to svojo odpoved imeti. Če sem dobro podučten, — in to menim da sem — je bil prvi povod njegove odpovedi ta, ker se je neki gospod iz tudi-narodnjaškega tabora — ki ima „voce in capitulo“ semtertje širokoustil, da namen — se ve da za sedaj še skriven — novega časnika bode med drugimi tudi ta, da se mora obojna „Soča“ (časnik in društvo) uničiti in ves upljiv izgubiti, in „eo ipso“ (tako zopet dosihmal v miru počivajoča) „Domovinina“ vladna stranka na krmilo na Goriškem priti. A po nemškem pregovoru, ki pravi: „Bäume hören und Berge sehen“, prišle so one besede „pridošlice“ k ušesom g. Stresa, kakor tudi meni in drugim. Pokazal je s tistimi besedami oni gospod, ki ima že tako malo zupanja in spoštovanja od strani svojih stanovskih vrstnikov, resnico naše prislovice, ki pravi: „Kar v sreč vrè, to čez usta grè“. Nu pri vsej tej njegovi odkritosrčnosti mu moramo hvaležni biti, da vemo za pozadnje in prave razloge njih časopisa „Glasa“, kojega program sicer nij ravno slab, kakor nam „1. list na poskušnjo“ kaže. — Brž ko se je g. Stres vsakemu sodelovanju odpovedal, se je 15. t. m. nova okrožnica na dotične dekanije odposlala. Okrožnica naznanja spoštljivo zahvalo za pokazano „darežljivost“ vsled katere je prečest. in čest. duhovščina v jako krat-

Listek.

Spomin na duh Petra Velikega in vzajemne potrebe Slovanov.

(Spisal prof. Petar Tomić.)

(Dalje.)

Nobeden slovanski narod razen ruskega nema ni 10, kamo-li 15 — 20 milijonov. Ruska literatura bode skoro dajala vsakemu Slovanu vse in primerneje nego nemška. Za to gledajmo v bodočnost! To je eno. Drugo je to, da je vsak Slovan, a južni posebno, leksikalno in gramaticalno za dve tretjini rojen Rus. Za to se v enem letu lahko bolje nauči ruski nego nemški ali italijanski, angleški ali francozki v 4 letih. Tri leta pa so velik dobitek pa tudi velik gubitek v tej dobi realizma in praktične filozofije. To se pravi uvajati moderne železnice na mesto starih vozov Darijevih. Maks Müller, prof. v Oxfordu, veli, da navadni človek v življenji izhaja s 1000 do 2000 besedi. Gimnazijalec se toliko nauči v I. in II. šoli latinskega, a v III. in IV. šoli grškega, kakor sem se prepričal. Toliko nam je treba

naučiti se ruskih besedi, pa je nam Slovanom dosti in znali bomo več nego zna kak gimnazijalec pri maturi po osmih letih iz latinskega ali po šestih iz grškega.

Ne zavira nobenega izmed nas ni doba, ni starost, kdor že nema črez 50 — 60 let, da se ne bi mogel naučiti ruski. Temistokles o beta Kserksu v pismu, da se hoče v enem letu naučiti perzijski jezik in perzijske običaje. Isto je storil Katon in naučil se na stara leta grški itd. a dr. Polit nedavno magjarski.

Za to predlagam zarad lagljejeja pospeševanja kulturnih svrh: 1. da se ruski jezik najprej kot ravnopraven uvede zraven nemškega povsod, kjer zdaj rabi Slovanom nemški ali italijanski. Začeti se mora od zgoraj navzdol. Za to se mora toliko naučiti ruski vsak publicist in žurnalist, kakor tudi učenjak, akademik in učitelj, da more brez zapreke rabiti rusko literaturo. Govoriti znati, osobito po akcentu, še ne treba. Za tem se mora uvesti v višje in srednje šole kot predmet. Ne treba se bati, da bi za to za manjše domače potrebe in pri masi naroda nehal narodni jezik in posebno narodna literatura.

Nij nehal zarad sredovečne latinščine, nij zarad novovečne nemščine, zato tudi ne bode zarad ruščine. Duh se pač bode, pravec in slog poblašil in popravil z originalnim slovanskim tipom in mozgom. Španjolska, italijanska, rumunska inteligencija zna francosko, pa je dobro.

Za to se ne slagam z Jurijem Križaničem, hrvatskim kanonikom (1617 — 1690), niti z Mat. Majarjem, kateri, kakor tudi Križanič, meni in hoče, da se more in mora eden panslavistični jezik skovati iz vseh ostalih. Ne slagam se z Janom Kollárjem, ki priporoča, da se naj vsak Slovan nauči vse literarne barem slovanske jezike. Ne slagam se tudi ne s prof. Hattalo, ki se nij jasno izrazil, katero slovansko narečje bi se imelo poprijeti za vse Slované. Ne slagam se tudi ne s prof. Pogodinom, ki misli, naj bi ruski jezik sprejeli vsi Slovani, a svoje narodne naj bi zavrgli, popustili, da životare kakor nekda ob času latinščine. Jezik je sredstvo, a ne svrha! Za nas Slované je najboljše sredstvo ruski iz gori navedenih in mnogih drugih razlogov. Za to eden za vse vzajemen slovanski jezik!

2. Eden in to latinski alfabet za vse

kem času čez 1000 for. za blagi namen podpisati blagovolila. Dalje naznanja ime časnika: „ime mu je „Glas“, glede na to, da so bile „naše besede“ uslišane, glede na svetopisemski pomen in na to, ker to ime „pristoja“. Dalje pravi ona okrožnica, da sta prevzela postavno uredniško odgovornost Ant. Val. Toman (glasoviti čitalniški deklamovalec in učitelj v pokoji) in č. g. Mat. Kravanja, kateri bo imel opravištvno in nekatera uredništvna opravila v rokah. O poslednjem gospodu se pripoveduje, da je zanj pred nekaj časom beračil neki bogoslovec po semeniški slov. slovnico! Na zadnje opomeni okrožnica, da naj duhovni druge naročnike iz svetskega stanu nabirajo. Sicer pa o g. Stresu — stebru, kakor so ga že v napred tudi „Novice“ imenovali — kar bosedice ne zine; ignorira ga popolno. Menda menijo ka-li gg. kolovodje in početniki nove družbe in časnika, ka je duhovščina, — posebno mlajša in nižja — katera je večidel le pogojno, akoravno ne izrečno, podpise prilepila, slepa, da ne vidi, ka je ono zaostalo, na kar je zidala; menda menijo, da je g. dr. Gabrielčič, ki je mesto g. Stresa na onej okrožnici podpisan, kos, tega nadomestovati? Ko bi bilo „ceteris paribus“, uže še, ali?! Dvomim pa, je-li bode gosp. dr. Gabrielčič, semeniški spiritual, sicer štovanja vreden učen duhovnik, prevzel glavno uredništvo? Omenjena g. g. urednika sta le figuranta ter nimata pri vsej dobri volji zmožnosti „katoliško-politični“ in „tudi“ — narodni list uredovati, ker to nij ravno taka malenkost, kakor si morda kateri „tudi“ — narodnjak domišlja. — Kar je Vaš dopisnik „iz Goriškega“ v svojih dveh dopisih slutil, (in so ostali narodnjaki na Goriškem z njim slutili,) to se je tudi dogodilo. „Tudi“ narodnjaška in vladoželjna goriška klika je ime čest. g. Stresa samo zato porabila, da je mnogo ptičkov na svoje limance vjela s tem, da so se na njihovo ime na pozivu podpisali. — Ker pa si zdaj v svojej ošabnosti domišlja, češ, da stoji na trdih tleh, pravi: „der Mohr kann gehen“. Sicer je res žalostno, da tega nij g. Stres prej prevedel; pa vendar je gotovo tudi njemu za ta nepreviden korak žal. S svojo lakonično odpovedjo je pa saj svoj stalni značaj in neodvisnost pokazal, kar je kljub njegovej prvi sicer nepremišljeni stopinji spoštovanja vredno. Želeti bi bilo, da bi on sam „genesis“ vsega početja po naših časopisih razjasnil, to je, uzroke svojega pristopa in odstopa in ostalo, ker bi to utegnilo naši stvari hasniti. Gotovo je, da, če ne bi bili imeli njegovega podpisa, nikdar bi ne bila ta stvar tako daleč prišla.

Po Gorici in njeni okolici kroži neko čudno skrivno pismo, katerega obseg je v kratkem tale: Pripoveduje se za gotovo, da sta se od novega leta sem bečki kardinal Rauscher in Stremayr, naučni popečitelj, sporazumela; Stremayr je nek

Slovane, tedaj tudi za ruski jezik. Mi prejemo ali dajemo Rusom jedro, za to oni naj sprejmejo formo. „Damus petimusque vicissim“. — Zapadni duh Petra Velikega, duh kulture, civilizacije in praktične filozofije bode prej ali slej zavrgel cirilico ravno tako, kakor je zavrgel glagolico in zametuje gotico (pri Švabih). Čas in zdrav razum je zavrgel rimske cifre, pa uvedel arabske, ker so praktičnejše itd. itd. Starost tu ne odločuje, a vse mora v grob, kar za življenje nij. Rusi so praktičen narod, za to bodo v formi jenjali, kakor je tudi Gorčakov glede črnorskega vprašanja. Dualizem deli Avstrijo, pa bode tudi Rusijo — v pismu.

Izreki ruskih in neruskih učenjakov, da latinski alfabet po poljskočeškem kroju ne bi mogel biti dovoljen in prikladen za ruski jezik, ne velja v praktičnosti prav nič. Kakor je Vuk mogel prirediti grščico in neka nova slova uvesti, a stara izpustiti, tako se, in še mnogo ležje more storiti z ruskimi pismenkami in latinskim alfabetom. Samo treba ozbiljno, resno in stanovitno hoteli kakor Peter Veliki v duhu zapadne civilizacije.

Mi neruski Slovani moremo tu delati kakor

obljubil, da ne bode ministerstvo na potu protikatoličnih reformacij in postavdavanja dalje šlo, ako Rauscher obljubi vsem svojim vplivom ustavo in centralizem ohranjovati pomagati. — Njegov organ „Volksfreund“ tudi to očitno kaže. Rauscher, pravi oni, — narodnjake pred tem ciniznom svareči — list, je vlovil za to idejo nekoliko škofov (med kojimi je menda tudi goriški) ki so mu obljubili delovati, da njihovo duhovništvo ne bode delovalo v federalističnem smislu in da hočejo narodne težnje kalmirati. Na Dunaji mislijo, da so edini duhovniki v Sloveniji narodnjaki in narodna stvar pade, ako se ti obrzdajo. Isti Rauscherjevi privrženci so nek obljubili (med temi so slovenski ljubljanski, krški in lavantinski) zoper zedinjenje Slovencev delovati z svojo oblastjo in „Feilen Federn“. Marsikaj pripoveduje na dalje oni list kar bi bilo, ako je istina, škodljivo za nas. Strašno bi bilo, ako se je res naša hierarhija s pomočjo svojih kreatur in dupiranega duhovništva aliirala z zakletimi sovragi slovenskega krepkega narodnega življenja, napredka in politične moči in političnega ojačenja. Nemogoče sicer pa to nij, kdor pozna dub notranjeavstrijskih vladik od časa cesarja Jožefa II. sem. Saj se bere celo v vseh knjigah veljavnega cerkvenega prava, da o naimenovanju škofov v Avstriji velja naredba: „ut sint etiam grati gubernio civili“, iz česar lahko marsikaj slediti more. — Zarad tega pozor narodnjaki po vsej Sloveniji in ne udajmo se!

Naj Vam tudi s to priliko naznanim, da žalibog tudi na Goriškem, posebno v gorah, se je našlo mnogo takih mevž, ki so prosili za ono zloglasno vladno podporo, in sicer so taki, ki bi lahko, kot ostali, brez nje, kakor so dosemal, izhajali. No naj jim brzo dojde! Mi jim privoščimo za ene „hlače“. In sicer nahajam taka imena med tistimi vladnimi prosileci ali berači, da so se mi pri izvedbi skoraj lasje ježili. Vredno bi bilo, da bi oni kdor za vse tiste slov. duhovnike in ustavoverne berače ve, jih po časopisih objavil. Od laške duhovščine, katera nema ravno takega razloga kot mi, za podporo ne prositi, smo to že naprej vedeli, ali od slovenskih duhovnikov bi tega ne bili vendar le nikdar verjeli, kajti v tem jim je sosedna kranjska duhovščina lep izgled vzajemnega postopanja pokazala, ker nij nihče za ono državno podporo prositi hotel. Za goriško nadškofijo je odločenih 4000 fl.; prosilcev je nek okolo 70, med katerimi je res večina iz laške duhovščine. Pravijo, da je nadvladika sam svoje duhovnike, kojih je vseh 378, za to podporo prositi nagovarjal, češ, da vlada njihovo mršavo stanje le na ta način spoznati more.

Iz Ljubljane 24. junija. [Izv. dop.] V vladnih krogih se že dva dni trdi, da je naslednik za mesto pl. Wurzbacha že najden; t. j. vladni

Amerikanci, ki londonske knjige angleške v New-Yorku itd. pretiskavajo. Tako činimo tudi mi, pa mesto da prevajamo Turgenjevov Dim, pretiskajmo ga v svojem pravopisu, z latinskimi črkami. Tako Fadčevov „vostočni vopros“; A. Pisemskega „tisjoč duš“ itd. itd. S tem bomo pridobili Rusom v koncertu evropskih narodov, da se bode tudi ruski (kakor se srbski mesto hrvatski) telegrafirali. In ta dualizem je Rusom kakor tudi Srbom že zdaj neugoden, bode pa še neugodniši od dne do dne, pa bode najprej prestal fanatizem, za katerim bode sledila tolerancija. Naša dolžnost je pomoči jim in bratovsko olajšati jim breme civilizacije v duhu in po inteligenciji (po testamentu) Petra Velikega.

3. Julijanski, paganski — rimski kalendar! Napredek obstoji v tem, da napredujemo v dobrem, a slabo zabacimo. V zlu utvarjati nij človeče, nij humano. Da bi Peter Veliki bil bolj podočje, ali da bi bil dalje živel, bil bi tudi to robstvo odpravil. Slavo bi si lahko pridobili Rusi o 200letnem spominu, ako bi odpravili brezumne, obsoletne in antikvirane institucije starega in srednjega veka. S tem bi se približali drugemu in napredovali bi v vzajemnosti. To ne more biti na en mah ali početi se mora.

(Konec prih.)

svetovalec gospod Jettmar v Trstu. Jettmar je rojen Kranjec, prav birokrat, ki zmirom v smislu vlade dela. Uradniki o njem pripovedujejo, da jako veliko o sebi misli. Njih sodba je, da je sicer zmožen uradnik, ali da za Ljubljano nij. Kranjski Slovenci, ki so prebavili kot deželne predsednike že Bach-e in enake može, bodo tudi g. Jettmar-ja preživeli. —

Delavsko gibanje je postalo v Ljubljani dosti burnejše od prej. V soboto so imeli tesarji pri „Slonu“ shod, zaradi tega, da ustavijo delo. A ko jim hoče krojaček Kunc početi razlagati socialistične ideje, je to vladni komisar, mestni svetovalec Perona takoj zabranil in zbor razpustil. Tesarji so denes zopet za delo poprijeli. Kakor se čuje, namerava vlada zdaj proti agitatorjem med delavci strožje postopati, kakor do zdaj. Tako se čuje, da bode delavsko izobraževalno društvo zaradi prekoračenja svojih pravil kmalu razpušeno in da se proti Kuncu počne sodnijsko preiskavanje. Mi ne odobravamo nikakoršnega policijskega zasledovanja delavcev. Vsakako pa bi bilo treba, da delavci sami odstranijo Kunca in take, ki jim več škodujejo ko koristijo.

Iz Zagreba 23. jun. [Izvir. dop.] Do sedaj nanese se je v Zagreb vsega skupaj 47 virilec, med njimi je samih Erdődijev osem! Nasledek tega je, da je zares narodna stranka za enajst glasov v manjšino potisnena. Virileci — vsaj velika večina njih — bodo pa takoj po konstituiranju sabora, in po volitvi poslancev v skupni ogrski sabor in v regnikolarno deputacijo zopet odšli, kajti samo za to dvoje so bili sem komandovani, in potem bode narodna stranka zopet v večino prišla. — Odbora obeh strank se še zmerom nista „dogovorila“. Narodna stranka je v vsem popustila, samo na zahtev verifikacije „en bloc“ neče, kajti ne more pristati. Odbor narodne stranke je rekel glede verifikacije odboru magjaronske stranke to-le: vi ste v večini, nadglasujte nas v javnej saborskej sednici, potrdite vse svoje volitve, in zavržite makar vse naše, a ne zahtevajte od nas, da bomo pred narodom rekli, da je nepostavnost postavnost, da je krivica pravica, da je črno belo! — Magjaronski odbor pa tudi na to neče pristati, ampak on zahteva, naj narodna stranka sama sebi nož v sree porine. Tako stoje denes stvari. Da so magjaroni, kakor naš narod pravi, tako „naprasiti“, temu so razlog nepričakovane volilne zmage Deakove stranke na Ogerskem. Denes imata oba odbora brž ko ne zadnjo vkupno sednico. V torek bode druga javna saborska sednica, in res, čas je, da se zborovanje enkrat začne. Narod to zahteva. Makar pa da se stranki za sedaj pogodite, kar je pa še zmerom dvojbena, mira in sprave med njima nikoli ne bo!

Iz Zagreba 25. jun. [Izv. dop.] Denes je bila druga saborska seja. Po prečitani zapisnika prve seje, razdelil se je sabor za predvzetje verifikacije svojih udov na pet oddelkov, od katerih bode en oddelek verodajnice drugega oddelka pregledaval, in potem po svojem poročevalcu v javnej saborskej seji o vspehu pregledanja poročeval. V vsakem oddelku je 22 zastopnikov, vseh skupaj je bilo tedaj v drugej seji nazočih 110 zastopnikov. Razmerje glasov, — če vzamemo samo dve stranki: narodno in magjaronsko — je tedaj blizo enako. Kakor se čuje, pogodili ste se stranki glede verifikacije tako, da bode šest — neki govore samo o treh — magjaronskih volitev ovrženih. Dub je sedaj skoz pomirljiv. Čuje se tudi, da pride te dni sam Lonyay v Zagreb. Naši narodni krogi tože se zavolj nezaupnosti ogerskih državnikov njim nasproti.

Politični razgled.

Poroča se, da pojde nadvojvoda Vilhelm na ruski dvor v Carskoje Selo, da se bode udeležil vojaških vaj, ki se bodo tam vršile pred očmi ruskega cara. S tem hočejo pokazati,

da potovanje cesarja Franca Jožefa v Berlin nij obrneno proti Rusiji — pravijo oficijozni listi.

„Politik“ opozoruje na način, kako je sedanje ministerstvo do kormila prišlo. Kellersperg je hotel terjatve Poljaki že od spredaj zavreči, hotel je gališki deželni zbor razpustiti in pri novih volitvah Rusinom do večine v Lvovskem zboru pomagati ter s tem gališko resolucijo, katere Rusini nečejo, zatreti. Ta program nij bil vseč Andrassy-u, kateri je kakor znano prevzel po odstopu Hohenwarta sestavljenje novega ministerstva, Kellersperg nij postal minister. Auersperg je moral o svojem nastopu obljubiti, da bode dognal poravnavo s Poljaki in sedaj je njegovo ministerstvo ravno na onem mestu, kjer je bil nekdanj Giskra-Hasner, namreč pred razpustom gališkega zbora, kateri bode moral se zgoditi, ker o poravnavi s Poljaki nij govora. Giskra je padel, ker mu nijso hoteli žrtvovati gališkega zbora, Kellersperg iz istega uzroka, in Auersperg stoji sedaj tam, kjer Hasnerjevo ministerstvo proti koncu svojega vladanja. Ali je to stanje trdno? vpraša „Politik“.

Da minister grof Andrassy pripravlja vojno proti Rusiji, kot magjarsko maščevanje za Vilagoš, to se je mnogokrat in od več strani trdilo. Moral se je tudi v Rusiji verjeti in naš magjarski vodja zunanjih zadev je prišel v zadrego. Torej je njegov služni list „P. L.“ dobil nalog svetu povedati, da Andrašijeva politika ne meri na vojsko, temuč da hoče mir. „P. L.“ je pa to tako nerodno storil, da je tajba vojne prav za prav groženje in žuganje z vojno. Magjarski list pravi na en dušek, da v vzhodu Ogersko-Avstrija neče nič dežel pridobiti, da pa hoče mešati se, kadar se bodo kristijanski narodi osvobojevali. „Kdor podloge denašnjega reda (!) na orijentu podkopava, in kdor hoče samo razdirajoče elemente razvezati, ta nij samo z nami v nasprotji nego z vso Evropo. Nobena evropska moč bi ne mogla trpeti, da se ruska oblast kakor kaka boa ovije okolo orijenta, narodne individualnosti tam uduši in prodre do srca Evrope.“ Poleg teh besedi, s katerimi pijan Magjar svojim fokošem Rusiji žuga, pa pravi, da hoče mir, mir. Torej, ako Rusija pomaga krščanske narode ohraniti v turskem barbarstvu, potem bo blagi in veliki Magjar mir dal.

Kakor v „Zastavi“ beremo, potuje dr. Miletić po južnem Ogerskem med Srbi od enega volilnega okraja do drugega, da bi Srbe navdušil, naj volijo samostalne kandidate. Magjarska vlada je veliko svoto denarja za podkup obrnila v Srbih, da bi Miletića izpodkopala.

Glede volitev na Ogerskem ki izpadajo na korist Deakovcem zato, ker se delajo volitve z vsemi nemoralnimi pripomočki, primerja s ruskimi „Zastava“ to prikazen — Napoleonovi Francoski ob času plebiscita. Sijajen izbor, a bližnja propast! „Za revolucijo nijsmo še gotovi, pravi „Z“, pa rečemo, da ne gremo mi do revolucije, temuč (ogerska) vlada gre. Kdor god je malo dolblje pogledal v zgodovino vseh narodov, ta bode znal, da narodi nijso nikdar sami začenjali revolucij, temuč vlade so izpozivljale revolucijo, vladni pristalci so vselej izdražili revolucijo.“ . . . „Nobena vlada ni večna, vsaki pride sodnji dan. Ona mora prestati mirnim pôtom ali pa — nasilnim, s katastrofo! Izgleda, kakor da bi ogrska vlada želela si zadnji pot.“

Poljaki začenjajo spoznavati, da jim dosedanja politika nič ne koristi. „Gazeta Narodova“ piše: „Pustiti moramo sanjarjenje, da bodo sedanji parlamentarni faktorji na potrebe Galicije se ozirali, zediniti se moramo z državopravno in narodno opozicijo!“ To so lepe besede, a da bi Poljaki res po njih ravnali, ne verjamemo. Gostokrat se najde kak poljski list, ki opominja k moškemu delovanju; a poslanci ne uresničujejo njegovih navsvetov.

Francoske republike predsednik, Thiers, postaje republikancem čedalje bolj priljubljen in tudi mnogi njegovi prejšnji protivniki začenjajo priznavati, da je pravi mož na pravem mestu, ter

da je upati, da bode zaresna Francoskem republiko utrdil. Večina narodne francoske skupščine je sicer monarhična in Thiersu protivna, a med soboj tako needina, da nasproti republikancem, ki se kakor so tudi zadnje dopolnilne volitve pokazale vedno bolj množe, ne more ničesa opraviti.

Razne stvari.

* (Iz Ljubljane) 24. junija se nam piše: Denes ob 8. uri zjutraj je bil pogreb fajmoštra Bl. Potočnika v Št. Vidu. Peveci ljubljanske čitalnice z zastavo so zapeli mu zadnjo pesem. Občinstva je bilo mnogo nazočega, posebno iz Ljubljane, med njim: dr. Razlag, dr. Bleiweis, dr. Costa in drugi. Katoliško društvo je poslalo deputacijo z zastavo. Dr. Costa je položil v imenu Matice venece s trakom na trugo umrlega pisatelja. Pogreb je vodil v pričujočnosti kakih 30 duhovnov, stolni dekan Jožef Supan.

* (Slovenska „Glasbena matica“) C. k. deželno predsedništvo je potrdilo pravila „glasbene matice.“ Imena osnovalnega odbora so: Anton Nedved, Anton Förster, Vojteh Valenta, Viktor Bučar, Franjo Ravnikar, Peter Grasseli, Anton Jentelj, Franjo Drenik, Dragotin Žagar, dr. Karol Bleiweis, Andrej Praprotnik, Emil Gutman.

* (Avstrijska zastava) zdaj nij več črnorumen, ampak velikonemško črnorudečezlata. Vsaj ljubljanske uradne novine „Laib. Ztg.“, ki izhajajo s c. k. orlom na čelu in brez štemplja, s posebnim naudarkom in veseljem poročajo, da se je pri izletu filharmoničnega ljubljanskega društva v Bled, izkazovala na neki vili taka zastava. Bismarkizem torej trosi že tudi organ c. k. deželne vlade na Kranjskem. Prav lepo!

* (O slovanskih društvih na Dunaji) nam piše eden naših tamošnjih dopisnikov: Trudil sem se dalje časa izvedeti, koliko slovanskih društev je na Dunaji in kake namene si tu obstoječa slovanska društva stavijo. Denes vam podajem, kar sem našel. Med vsemi slovanskimi društvi na Dunaji stoji na čelu „Slovanska beseda“, katera ima blizu tak namen, ko naše čitalnice. Precej za njo pride „Slovansky spěvačsky spolek“, ki šteje k svojim udom vse dobro izurjene slovanske pevce na Dunaji. Bolj ali manj isti namen kakor naše čitalnice imajo tudi društva „Pokrok“, „Záboj“, „Lumir“. Slovanski telovadniki na Dunaji so si ustanovili društvo „Sokol vidensky“. Za raznovrstno, posebno denarno podporo slovanskim obrtnikom in delavcem na Dunaji obstoje društva „Včela“ (od l. 1863 sem, posojilno društvo), „Sila“ (poljsko delavsko društvo) in „Českoslovansky dělnický spolek“ (društvo čeških delavcev). Poljsko „Ognisko“ in „Ruskaja osnova“ sta literarni društvi. Slovanski študentje pa imajo take društva: „Akademický spolek“. To društvo je bilo ustanovljeno izprva samo za Čehe, sedaj pa so vsi slovanski rodovi v njem zastopljeni; ono ima veliko čitalnico, v kateri se nahajajo časopisi vseh strok in vseh slovanskih, tudi mnogi tujih jezikov. Tudi bogata knjižnica je last tega društva, ki je postalo središče slovanskih študentov. Ako pa je to društvo namenjeno vsem slovanskim študentom, združili so se visokošolci posamesnih slovanskih plemen v manjša društva. Tako imamo Slovenci „Slovenijo“, Hrvatje „Velebit“, Srbi „Zoro“, Slovaki „Tatрана“. Za denes toliko. S tukaj naštetimi društvi pa še nij vrsta končana; obstoje še nekatera društva. O njih pišem, kadar potrebna data izvem.

* (Iz Trsta) se piše v „Wanderer“: „Čudili se boste, da se v sejah mestnega starešinstva skoraj nikoli okolice ne omeni. Vse, kar se zgodi, ima legotnost meščanov za namen. Človek bi mislil, da okolica s svojimi 25.000 slovanskih prebivalcev nobenih želj nema. Ako pa človek gre iz mesta na Kras, ne čuje nič ko britke tožbe in vidi samo silo in ubožnost. Naših šest zastopnikov okolice v mestnem starešinstvu nema poguma proti 48 mestnim poslancem besedo pov-

zdigniti in tako gre od leta do leta. In vendar so okoličani pridni, delavni ljudje, katerim je osoda najnehvalejša tla v Evropi za obdelovanje in stanovanje odkazala. In ginljivo je videti, kako iščejo vsak košček zemlje, kjer se le kaj usaditi da. Kraševci pač dele žalostno osodo vseh Slovanov v Primorji. Italijani so zasedli rodovitno obrežje, naselili se v mestih, bili obrtniki in trgovci in so prepustili slovanskim deželanom obdelovanje žalestnih kamenitih puščav, ki delajo pozadje obrežja. Včeraj, t. j. 21. junija postavila se je vendar od strani enega zastopnika okolice interpelacija na predsednika mestnega zbora, iz katere smo izvedeli, da šola v Basovici, znameniti vesi eno uro od mesta, skoraj tri mesece že nij imela učitelja! In v mestu samem, kako malo se stori za blagor ubožnejših razredov, za zboljšanje njihovih moralčnih in materijalnih razmer!“

* (Dr. Demeter,) začetnik hrvatske dramatike in mnogozaslužen književnik, je v Zagrebu umrl.

* („Mlada Srbadija,“) časopis za znanost in politiko, ki izhaja v zvezkih v Belgradu in katerega izdaje društvo „Srbska Omladina“ — je prepovedan za avstro-ogerske dežele.

* (V Belgradu) se že delajo priprave za dan 22. avgusta tega leta, ko bode mladi knez srbski, Milan, vnuk Milošev in sinovec ubitega Mihajla — polnoleten proglašen. Ker se pričakuje mnogo tujih gostov v Belgrad, osobito Slovanov, nareja se odbor, ki bode skrbel, da ne bi zmanjkalo stanovanj. „Vidov dan“ priporoča naj gradjani oddajo za ta tan privatne sobe na razpolog in jih navdušuje k temu rekoč: „Srbija, srbstvo, a možda i istok ići će s danom 10. (22.) avg. u nov odsek povestnice.“

* (Poboji in pretepi na Ogerskem) pri volitvah se množe. Blizo Kikinde je bil voditelj Deakistov, neki Lavš, ubit. — V Zalagrotu in v Kaniži nijso mogli poslanca voliti, ker so se morali tepsti. — V Pešti je velika druhal napala policaje, nastal je tepež in 40 ljudi je bilo zaprtih. — Iz Teresienstadta se magjarskemu listu piše, da je bilo pri volitvah: „tako upitje, tulenje, žvižganje, posnemanje mijavkanja, lajanja, da so se konji ulanov plašili. Med tem so se privrženci desnice in leve z blatom kidali, pehali, s palicami gostili; posebno babe so bile hude kot copernice“. — V Vrbovem so Magjari take strahovitosti delali, da so Slovaki (ki so bili za narodnjaka Paulini-Totha) od srda planili na magjarske pandurje, nastal je boj, 4 so ostali mrtvi, 8 je smrtno ranjenih. — V Monorskem okraju so levičnjaki enega Deakista do smrti stepli. — V Rimaščeču (gömörskem komitatu) je pri volitvi nastal med strankami tak poboj, da je ostalo devet ljudi mrtvih, 16 ranjenih, voliti se nij moglo.

* (O dunajski svetovni razstavi) piše veljaven pruski list „Im neuen Reich“, da je njeno vodstvo nezmožno in nič vredno, da si hočejo Dunajčanje samo prav po ceni na tuje stroške „špektakel“ narediti, da so pa Dunajčanje, videči kako polzevo stvar napreduje, želeli, naj bi Donava vse priprave odplavila. — To se ve, da so vsled tega dunajski listi posebno „N. Fr. Pr.“ polni joka nad nehvaležnostjo tacih pruskih bratov. In to morejo tem bolj biti, ker si od svetovne razstave, ki bode pod ministrom Auerspergom, obetajo utrjenje svojega ustavoverstva. Tako pride, ako nemška klika nosi celo v gospodarske stvari svojo hromo politiko Slovanozrenja.

* (Ponarejeni goldinarji.) V Pulji so zaprli dva človeka, ki sta ponarejevala bankovce po 1 gl.

* (Pravda med dekanom Tutekom in dr. Jugom) iz št. Lenarta v slov. Goricah, v kateri bode 3. julija končna obravnava pred porotno sodnijo v Celji, utegne prav zanimiva biti. Kakor čujemo, je gosp. Tutek mnogo prič za se dobil.

* (Izpred sodnije.) 21. t. m. je bila v Trstu obravnava proti 15 kmetom iz Činotiča

